

Til Kommunal og
Moderniseringsdepartementet

Innspill til stortingsmelding om bærekraftige byer og sterke distrikter

Det er en viktig stortingsmelding som nå er under utvikling. Byene våre er komplekse systemer og representerer en viktig nøkkel til å oppnå et bærekraftig samfunn, økologisk, økonomisk, sosialt og kulturelt. Distriktene i Norge vil ta en sterkere økonomisk føring ved utvikling av lokale kretsløp for verdiskaping ved bruk av ny teknologi og nye forretnings-/ kommunikasjonsmodeller.

Diskusjonsnotatet trekker opp gode og viktige problemstillinger knyttet til næringsutvikling og verdiskaping, inkludering, boligmarked og bokvalitet, samordning og samspill mellom sektorer, nivåer og aktører, samt bærekraft. Det er meget positivt at det konsekvent refereres til klimagassutslipp i bærekraftsammenheng fremfor energi.

I vårt innspill velger å fokusere på fire elementer vi mener er avgjørende viktig for at stortingsmeldingen skal ha positiv effekt på by- og distriktsutviklingen i Norge:

- 1 **Tverrsektorielt samarbeid.** Silo-tenking og mangel på samspill og koordinering mellom sektorer og nivåer i offentlig planlegging og forvaltning er i dag det største hinderet for en bærekraftig utvikling av byer og distrikter. Fragmenterte ansvar og regelverk fører til suboptimaliserte løsninger og parallelle prosesser mellom ulike enheter og etater uten samordnende mål og virkemidler. Dette gjelder globalt, ikke bare i Norge.

Forslag til tiltak:

- Samkjør de ulike virkemidlene i KMD (planretningslinjen, intercitysatsingen, byutviklingsavtaler, byregionprogram, mm). I tillegg bør KMDs virkemidler samkjøres med virkemidler i andre departement som f.eks bymiljøavtalene.
- Gi et byregionene et helhetlig planleggingsansvar som sikrer felles mål, forvaltning og gjennomføring. (inklusive areal-, transport- og vei-politikk).

- 2 **Implementer ny kunnskap fra forskning i regelverk.** Kunnskapsfronten innenfor bærekraftige omgivelser ligger per i dag langt foran lover og forskrifter. Det er en unødvendig forsinkelse mellom utvikling av ny verifisert kunnskap og implementering. I Norge er det pr i dag etablert tunge forskningsbaserte innovasjons-sentere med klar relevans for bærekraftig by- og distriktsutvikling. (FME-ZEB, FME-ZEN, FME-CenSES, SFI-Klima

Postadresse

A. Getz vei 3
7491 Trondheim

Org.nr. 974 767 880

E-post:
fak-adm@ab.ntnu.no
<http://www.ab.ntnu.no>

Besøksadresse

A. Getz vei 3
Gløshaugen

Telefon

+ 47 73 55 02 75

Telefaks

+ 47 73 59 50 94

Tlf: + 47

2050, m.fl.). Alle disse sentrene utvikler og verifiserer ny kunnskap ved utprøving i pilotprosjekter i samarbeid med næring og offentlig forvaltning.

Forslag til tiltak:

- Implementer emisjonskrav til bygninger i tillegg til energikrav ved neste revisjon av TEK, basert på definisjoner for ZEB (Zero Emission Buildings).
- Implementer emisjonskrav til byområder når de foreligger definert ved FME-senteret ZEN (Zero Emission Neighbourhoods)
- Etabler et nytt «Fremtidens Byer»-program med pilotprosjekter i «Living Labs» som har hovedfokus på samordnede og integrerte prosesser.

3 **Kompetansedekning i by- og distriktsplanlegging.** Det er dokumentert stor underdekning av planleggerkompetanse i kommune- og fylkes-Norge. Dette gjelder både antall planleggere og relevant kompetanse hos planleggerne for å løse bærekrafts-utfordringene vi står ovenfor.

Forslag til tiltak:

- KMD må be kunnskapsdepartementet om å tildele minimum 100 studieplasser per år til utdanningsinstitusjoner i Norge som gir relevant kompetanse innen bærekraftig by- og distriktsplanlegging.

4 **Implementering av et helhetlig bærekrafts-begrep.** Den klassiske bærekrafts-definisjonen fra Rio-konferansen holder fremdeles mål. For økonomisk bærekraft er virkemidler og definisjoner utviklet og implementert over lang tid. Vi må bare justere og oppdatere for nye verdibaser og forretningsmodeller. For økologisk bærekraft er vi på god vei med å definere definisjoner og virkemidler. For sosial bærekraft mangler det fremdeles gode definisjoner og virkemidler.

Forslag til tiltak:

- Sosial bærekraft må tematiseres og operasjonaliseres i stortingsmeldingen. Dette vil for eksempel kunne utvikle kommuneplanenes samfunnsdel til mer operasjonelle verktøy i planleggingsprosesser. Det bør utvikles et «sosialt regnskap» på lik linje med miljøregnskap.

Dette innspillet baserer seg på bidrag fra følgende fagpersoner ved fakultet for arkitektur og billedkunst: Tor Medalen, Hans Skotte, Markus Scwai, Olav Kristoffersen, Annemie Wyckmans og meg selv. Innspillet er ikke formelt vedtatt på fakultetsnivå og signeres derfor av dekan fremfor fakultetet som organisasjon.

Fakultet for arkitektur og billedkunst er vertskap for FME-sentrene Zero Emission Buildings (ZEB) og Zero Emission Neighbourhoods (ZEN). Fakultetet har omfattende nasjonalt og globalt prosjekt- og nettverksarbeid innen Smart & Sustainable Cities. Vi har også omfattende FoU og utdannings samarbeid kommuner i Norge om arkitektur og byutvikling, særlig med Trondheim Kommune i ramme av samarbeidsarenaen Trondheim ByLab.

Vennlig hilsen

Fredrik Shetelig, dekan
fakultet for Arkitektur og Billedkunst, NTNU